

Gender en hulpbeleid

Nathalie Holvoet, IOB (PRSP-BOS)

Conferentie

**Gender en Ontwikkeling:
onderzoek, vragen en
mogelijkheden voor actie**

Brussel, MAI, 1 juni 2007

Structuur

1. Inleidende bemerkingen
2. Gender in het "mainstream" onderzoek inzake hulpbeleid
3. Onderzoek inzake gender & hulpbeleid: een selectief overzicht
4. Feedback van bestaand 'gender'onderzoek naar hulpbeleid
5. Aantal suggesties om koppeling onderzoek & beleid te verbeteren
6. Referenties

1. Inleidende bemerkingen

- vliir-beleidsondersteunend steunpunt PRSP (2004-2008)
 - matching vraag & aanbodzijde
 - 'gender': subthema binnen M&E (nadruk op gender-budgetting)
- selectief overzicht:
 - 'recent' onderzoek inzake hulpeffectiviteit
 - bias naar literatuur vanuit socio-economische invalshoek

2. Gender in het recent (mainstream) 'hulp'onderzoek

- belangrijk thema: hulpeffectiviteit in context van nieuwe hulpmodaliteiten
 - Onderliggend onderzoek (kritiek op 'oude' modaliteiten)
 - ✓ Ownership critique
 - ✓ Enforcement critique
 - + learning deficit
 - zie o.a. Azam and Laffont (2003); Booth (2003); Dollar and Pritchett (1998); Eriksson (2001)
 - Effectiviteit en impact van nieuwe hulpmodaliteiten
 - zie o.a. Joint Evaluation GBS; SPA & OECD/DAC surveys on H&A; multi-donor evaluation of CDF; evaluaties door IEO&IEG; onderzoek door ODI

2. Gender in recent (mainstream) 'hulp'onderzoek (cont.)

- Gender: marginale zichtbaarheid
 - als thema
 - ✓ gevaar voor "gender retro-fitting"
 - negeren van bestaand 'gender'onderzoek

3. Onderzoek inzake 'gender' en hulpbeleid: selectief overzicht

3.1. Verschillende beleidsbenaderingen (WID → GAD)

- zie Jackson and Pearson (eds)(1998); Molyneux (1985); Moser (1993); Razavi and Miller (1995)
- Welvaartsbenadering (pre-WID)
- Gelijkheidsbenadering (WID)
- Anti-armoedebenadering (WID)
- Efficiëntiebenadering (WID)
- Gender en ontwikkelingsbenadering (GAD)
 - ✓ Empowerment-benadering
 - ✓ Gender-efficiëntiebenadering
- Onderscheid tussen PGN en SGN

⇒ Verschillende conceptualisering relatie "genderongelijkheid & armoede"

⇒ Verschillende beleidsimplicaties

3.2. Relatie gendergelijkheid, empowerment & groei, ontwikkeling, armoedebestrijding

➤ zie o.a. Blackden et al. (2006); Klasen (2005, 2006); Wereldbank (2001)

▪ Empirische evidentie op micro & macroniveau:

↑ gendergelijkheid & empowerment → ↑ economische groei & ontwikkeling
 ↑ menselijke ontwikkeling
 ↓ armoede

↑ economische ontwikkeling niet noodzakelijk ↑ gendergelijkheid & empowerment

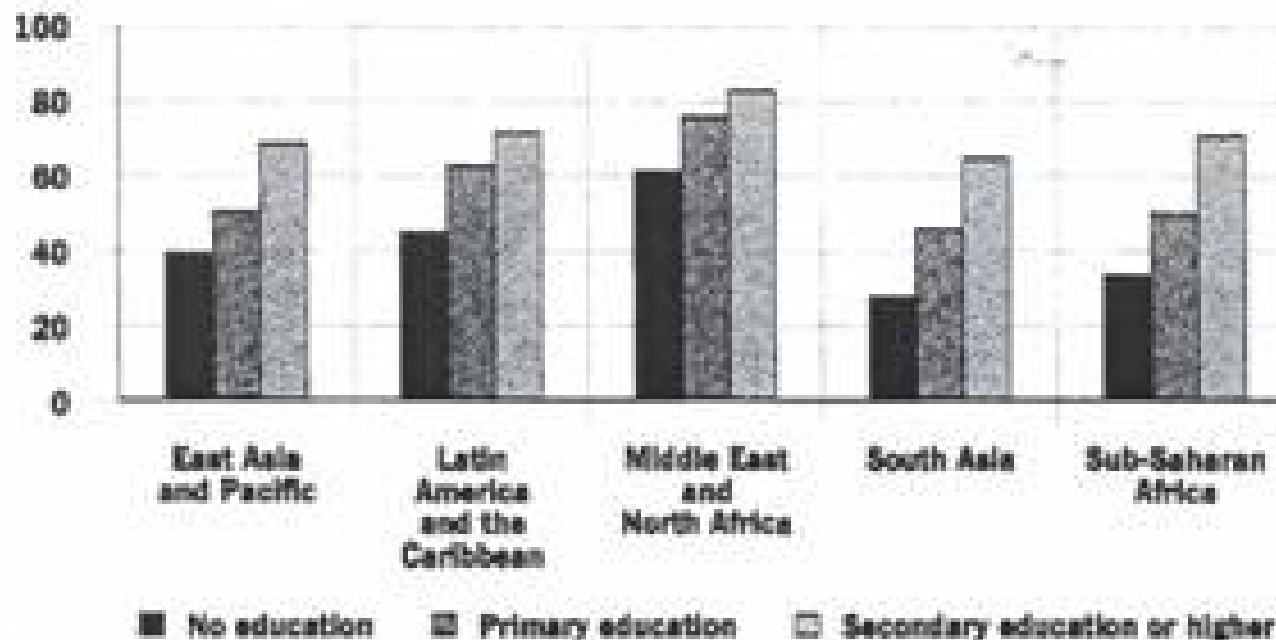
✓ Onderscheid 'capabilities' en 'opportunities'

⇒ belang van institutionele & wettelijke veranderingen (GENDER!)

Figure 2.2 Child Immunization Rates Rise with Mother's Education

Share of children 12–23 months who had been immunized, by mother's educational level

Percent

Note: See appendix 1 for general notes and included countries.

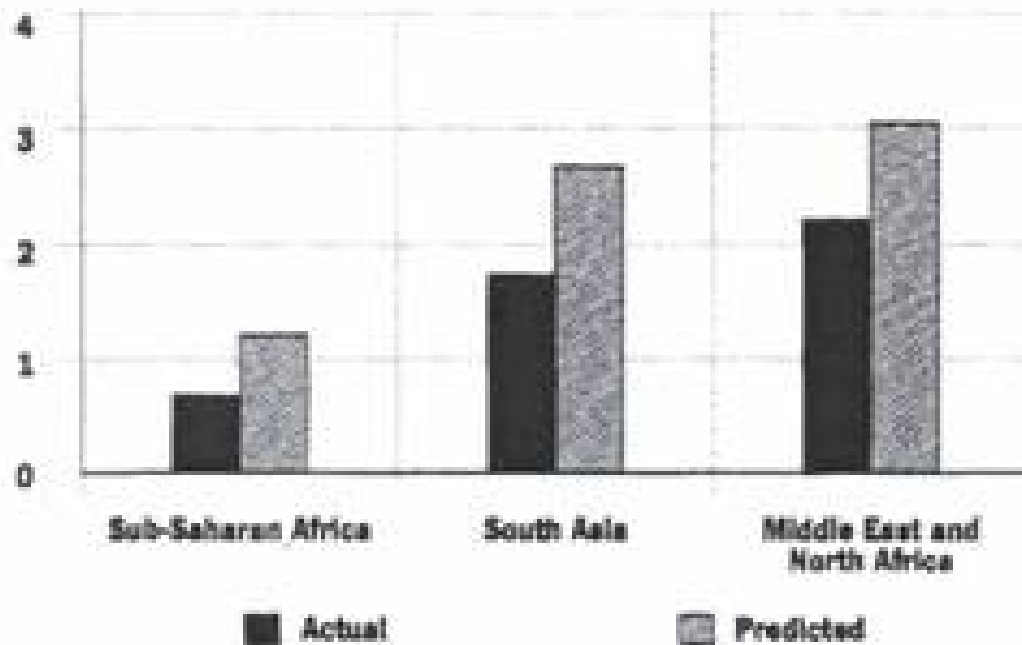
Source: Education and immunization data from latest Demographic and Health Surveys for selected countries; population weights from World Bank (1999d).

Bron: Wereldbank (2001)

Figure 2.3 Faster Progress in Closing Gender Gaps in Schooling Would Accelerate Economic Growth

Average annual growth in per capita GNP, 1960–92

Percent

Note: "Predicted" represents the average predicted GNP growth rate for a region if its gender gap in education had narrowed at East Asia's level in 1960 and had narrowed as fast as East Asia's did from 1960 to 1992.

Source: Simulations based on regression results from Klasen (1999a).

Bron: Wereldbank (2001)

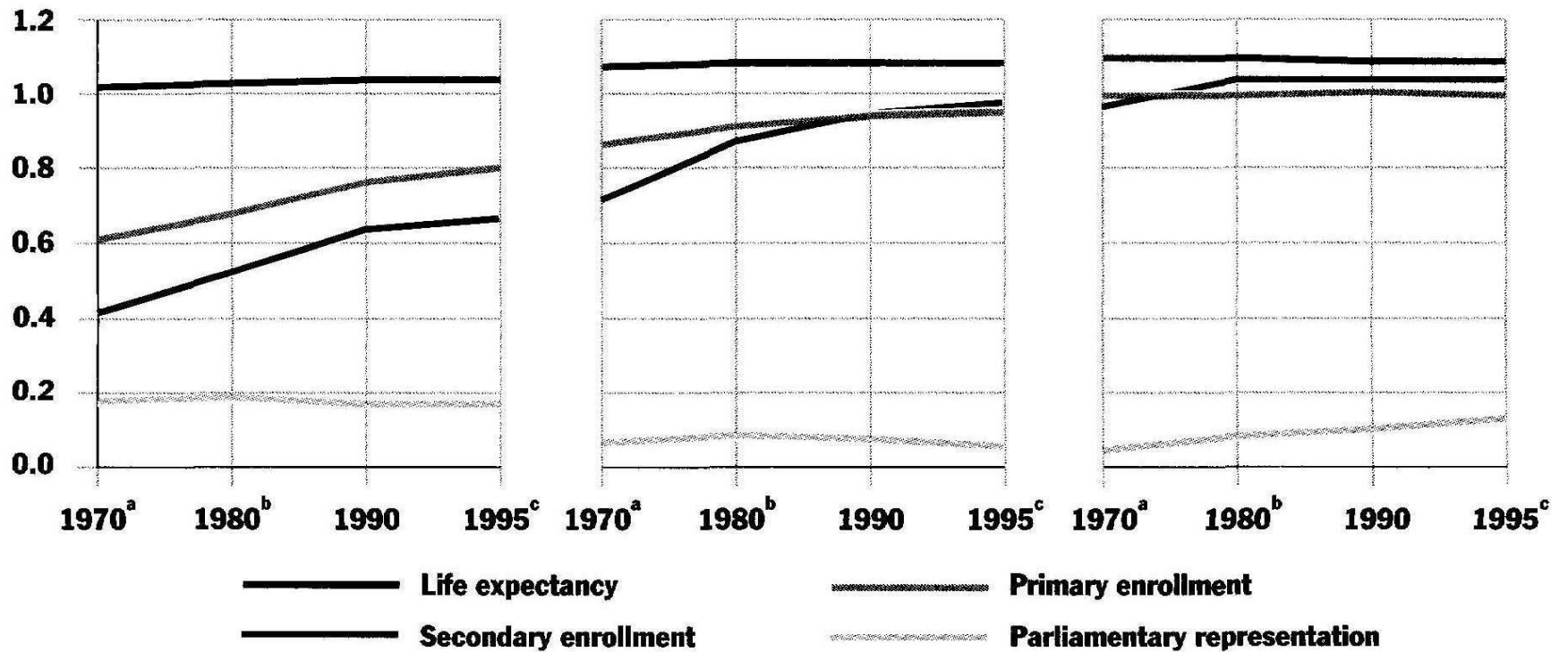
Figure 3 Gender Equality Has Increased over Time in Low- and Middle-Income Countries—Except in Political Participation

Low-income countries

Middle-income countries

High-income countries

Female to male ratio

Bron: Wereldbank (2001).

Vrouw/man inkomensratio

	BNP/hoofd (PPP, US \$) (2004)	V/M inkomensratio (2004)
VS	39 676	0.62
Ierland	38 827	0.51
Canada	31 263	0.63
België	31 096	0.63
Finland	29 951	0.71
Japan	29 251	0.44
Filippijnen	4 614	0.60
Vietnam	2 745	0.71
Uganda	1 478	0.70
Rwanda	1 263	0.74
Kenya	1 140	0.83
Tanzania	674	0.73

Bron: op basis van UNDP (2006)

3.3. Genderblind beleid → falend beleid (feministische institutionele economie)

➤ zie o.a. Elson (1991); Kabeer (1995); Palmer (1995); Quisumbing and Mc Clafferty (2006)

- Genderblinde assumpties in SAPs → falende SAPs
 - ✓ arbeid is homogene produktiefactor
 - ✓ huishouden is een éénheid
 - ✓ splitsing tussen 'betaalde markteconomie' en 'zorgeconomie'

⇒ instituut 'gender' beïnvloedt COIN van mannen en vrouwen

⇒ gendergevoeligheid → ↑ gendergelijkheid, ↑ effectiviteit, ↑ efficiëntie

3.4. Genderanalysekaders

➤ zie o.a. Kabeer (1995); March, Smyth and Mukhopadhyay (1999); Moser (1993)

- Harvard Analytical Framework
- Moser Framework
- Women's Empowerment (Longwe) Framework
- Gender Analysis Matrix (GAM)
- Social Relations Approach (Kabeer Framework)

⇒ Mainstreaming 'gender' doorheen (project)cyclus

3.5. Gendergevoelig budgetteren

➤ zie o.a. UNIFEM (2002); Budlender and Hewitt (eds)(2002); Budlender et al. (2002); Holvoet (2006)

- benadering & instrumentarium: nuttig in het kader van de nieuwe hulpinstrumenten (PRSP, BS)
 - ✓ band tussen GRB en basisprincipes nieuwe hulpmodaliteiten
 - .resultaatgericht
 - .participatie
 - ✓ goeie matching instrumentarium & verschillende fasen PRSP
 - .diagnose: gender-disaggregated beneficiary assessment
 - .identificatie strategieën, prioriteiten: gender-aware policy appraisal
 - .budgettering: gender-aware MTEF
 - .implementatie: Elson's functional framework
 - .M&E: gender-disaggregated benefit incidence analysis, gender-disaggregated revenue incidence analysis, gender-disaggregated time budget analysis

3.6. Gendergevoeligheid van OS met focus op bilaterale & multilaterale donororganisaties

- zie o.a. Aasen (2006); Hafner-Burton and Pollack (2002); Painter for WIDE(2004); Kardam (1993); Razavi and Miller (1995); Razavi (1997);
- Methodologische problemen
 - ✓ Geen internationale standaarden voor 'gendergevoeligheid'
 - ✓ Geen éénduidige proxies (operationalisering van 'beleid', 'praktijk')
 - ✓ Vaak afwezigheid databank inzake gendergevoelige impact op het terrein⇒
Focus op instrumenten/procedures die gendergevoelige resultaten moeten verzekeren
- Algemene bevindingen

+

- algemeen genderbeleid
- beleidsinstrumentarium & beheersinstrumentarium voor integratie 'gender' in projecten

-

- zwakke institutionalisering (policy evaporation)
 - ✓ onduidelijke mandaten en verantwoordelijkheden genderexpertise
 - ✓ gebrekkige ownership (top & basis)
 - ✓ afwezigheid van incentieven
 - ✓ zwakke opvolging & evaluatie op het terrein
 - ✓ dalende middelen (hoofdkantoor & terrein)
- gevaar voor gender retrofitting nieuwe modaliteiten (zie ook 1 & 4)
 - ✓ gender pas recent en marginaal op beleidsagenda
 - ✓ weinig ontwikkeling beleidsinstrumentarium & beheersinstrumentarium gender & nieuwe hulpinstrumenten

4. Feedback van bestaand 'gender'onderzoek naar actueel hulpbeleid: PRSP & MDG

⇒ Algemene bevinding:

- actueel beleid: in grote mate genderblind
- geen integratie van bestaand 'gender'onderzoek

- evidentie: zie PRSP (4.1), maar ook toepasbaar op MDG
 - 4.1. zie o.a. Bell (2003), Kabeer (2003); Holvoet (2007), UNIFEM (2006), Whitehead (2002), Zuckerman and Garrett (2002)
 - Voor MDGs: zie o.a. Gender and Development (2005), vol. 13, no. 1; Kabeer (2003); UNDP (2003)

- uitdaging voor huidig beleid & onderzoek:
 - ✓ gender op de beleidsagenda (strategic framing, gebruik onderzoek uit het verleden)
 - ✓ ontwikkeling van beleids & beheersinstrumentarium + "herframen" van bestaand instrumentarium
 - ✓ ↑ gendergevoeligheid conform principes Parijs Verklaring
 - ✓ investeren in gendergevoeligheid van nieuwe donor entry-points

 - ✓ impact nieuwe hulpinstrumenten op gendergelijkheid & empowerment
 - ✓ impact genderblindheid op implementatie en impact nieuwe hulpinstrumenten
 - ✓ optimale mix hulpinstrumenten

4.1. Gendergevoeligheid PRSPs

➤ gendergevoeligheid inhoud PRSPs	➤ gendergevoeligheid PRSP-processen
<ul style="list-style-type: none"> • dalende tendens doorheen verschillende fasen • capaciteiten > opportuniteiten <ul style="list-style-type: none"> ✓ onderwijs & gezondheidszorg > transport & energie • PGN > SGN • geen gebruik van bestaande gendernota's • weinig gebruik van bestaande genderdatabanken • WID (anti-armoede) > GAD 	<ul style="list-style-type: none"> • laag • lage participatie van typische genderactoren (binnen & buiten overheid) • typische genderactoren: lage track-record in macropolitieke & economische analyse, PFM • geen representatieve bureaucratie & civiele maatschappij • mainstream-actoren: geringe genderexpertise

4.1. Gendergevoeligheid PRSP (cont)

- en (multilaterale) donoren?
 - niet veel aandacht voor gender
 - ✓ geen issue in JSA/JSAN
 - ✓ geen issue in ex-ante diagnose, capaciteitsopbouw, beleidsdialoog, M&E
 - Weinig coördinatie tussen donoren
 - Weinig organisatorische veranderingen op vlak van genderexpertise
 - ✓ locatie (nieuwe entry-points + overzee!)
 - ✓ type

5. Aantal suggesties om koppeling onderzoek & beleid te verbeteren

- ↑ betrokkenheid verschillende stakeholders bij keuze van onderwerpen ('ownership') maar onafhankelijkheid waarborgen
 - investeren in de vertaalslag
 - ✓ geen incentieven voor academici: zie huidige valorisatie academisch onderzoek
 - "uitwisselings"-experimenten (zie BOS-PRSP, UNIFEM, UNDP)
 - discussie, dialoog, negotiatie tussen stakeholders → ↑ feedback
 - verbreden definitie: "direct gebruik" → "invloed"
 - ✓ (traag) veranderen van hangbare ideeën & normen
- Zie verder Carlsson and Wohlgemuth (eds)(1999); Vanheukelom, J. en E. Weytjens (2007)

6. Referenties

- Aasen, B. (2006). "Lessons from Evaluations of Women and Gender Equality in Development Cooperaton", *NORAD Synthesis Report 2006/1*. Oslo: NORAD.
- Azam, J.P and J.J. Laffont (2003). "Contracting for Aid", *Journal of Development Economics*, vol. 70, pp. 25-58.
- Bell, E. (2003). "Gender and PRSPs: with experiences from Tanzania, Bolivia, Vietnam en Mozambique", *Bridge Development – Gender Report no. 67*.
- Blackden, M., S. Canagarajah, S. Klasen and D. Lawson (2006). "Gender and Growth in Sub-Saharan Africa", *UNU Wider Research Paper no. 2006/37*. Helsinki: WIDER.
- Booth, D. (2003). "Introduction and Overview", *Development Policy Review*, vol. 21, no. 2, pp. 131-159. Ownership critique
- Budlender, D., D. Elson, G. Hewitt and T. Mukhodpadhyay (eds)(2002). *Gender Budgets Make Cents: Understanding gender responsive budgets*. London: Commonwealth Secretariat.
- Budlender, D. and G. Hewitt (eds)(2002). *Gender Budgets Make More Cents: Country Studies and Good Practice*. London: Commonwealth Secretariat
- Carlsson, J. and L. Wohlgemuth (eds)(1999). *Learning in Development Cooperation*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International
- Dollar, D. and L. Pritchett (1998). *Assessing Aid- what works, what doesn't and why*. New York: Oxford University Press.
- Elson, D. (ed)(1991). *Male Bias in the Development Process*. Manchester: Manchester University Press.
- Eriksson, J. (2001). *The Drive to Partnership. Aid Coordination and the World Bank*. Washington D.C.: World Bank, Operations Evaluation Department.

6. Referenties (cont.)

- Gender and Development (2005), vol. 13, no. 1 (special issue on gender & MDGs)
- Hafner-Burton, E. and M.A. Pollack (2002). "Mainstreaming gender in global governance", *European Journal of International Relations*, vol. 8, no. 3, pp. 339-373
- Holvoet, N. (2006). *Gender Budgeting: its usefulness in programme-based approaches to aid: Briefing Note*. Brussels: European Commission, EC Gender Help Desk.
- Holvoet, N. voor Commissie Vrouwen en Ontwikkeling (2007). *Evoluties in het Ontwikkelingsdenken en -beleid: nieuwe kansen voor gendergelijkheid?! PRSPs and SWAPs vanuit een genderperspectief*. Brussel: Commissie Vrouw en Ontwikkeling (ook beschikbaar in Frans en Engels)
- Jackson, C. and R. Pearson (eds)(1998). *Feminist Visions of Development. Gender Analysis and Policy*. London: Routledge.
- Kabeer N. (1995). *Reversed realities: gender hierarchies in development thought*. London: Verso.
- Kabeer (2003). *Gender Mainstreaming in Poverty Eradication and the Millennium Development Goals. A handbook for policy-makers and other stakeholders*. London: Commonwealth Secretariat.
- Kardam, N. (1993). "Development approaches and the role of policy advocacy: the case of the World Bank", *World Development*, vol. 21, no. 11, pp. 1773-1786
- Klasen, S. (2005). "Bridging the gender gap to promote economic and social development", *Journal of International Affairs*, vol. 58, No. 2, pp. 245-256.
- Klasen, S. (2006). "Gender Inequality and Pro-poor growth", in L. Menkhoff (ed), *Pro-Poor Growth*. Berlin: Duncker & Humboldt.
- March, C., I. Smyth and M. Mukhopadhyay (1999). *A Guide to Gender-Analysis Frameworks*. Oxford: Oxfam.
- Molyneux, M. (1985). "Mobilization without Emancipation?", *Women's Interests, The State, and Revolution in Nicaragua*, *Feminist Review*. London, Vol. 8, pp. 1-34

6. Referenties (cont.)

- Moser, C. (1999). *Gender Planning and Development: theory, practice and training*. London: Routledge
- Painter, G. for WIDE (2004). *Gender mainstreaming in development and trade policy and practice: Learning from Austria, Belgium and the UK*. Brussels: WIDE.
- Palmer, I. (1995). "Public Finance from a Gender Perspective", *World Development*. Oxford, Pergamon Press, Vol. 23, nr. 11, p. 1981-1986
- Quisumbing, A. and B. Mc Clafferty (2006). *Using gender research in development*. Washington D.C: IFPRI
- Razavi, S. and C. Miller (1995a). "From WID to GAD: conceptual shifts in the women and development discourse", *UNRISD Paper*. Geneva: UNRISD.
- Razavi, S. and C. Miller (1995b). "Gender mainstreaming: a study of efforts by the UNDP, the World Bank and the ILO to institutionalise gender issues", *UNRISD Occasional Papers No. 4*. Geneva: UNRISD.
- Razavi, S. (1997). "Fitting gender into development institutions", *World Development*, vol. 24, no. 7, pp. 1111-1125.
- UNDP (2003). *Millennium Development Goals: National Reports. A look through a Gender Lens*. New York: UNDP.
- UNDP (2006). *Human Development Report*. New York: UNDP.
- UNIFEM (2002) (eds). *Gender Budget Initiatives. Strategies, concepts and experiences*. New York: UNIFEM.
- UNIFEM (2006). "Promoting gender equality in new aid modalities and partnerships", *UNIFEM Discussion Paper*. UNIFEM: New York (March 2006).
- Vanheukelom, J. (ECDPM) en E. Weytjens (GITP). *Tussentijdse Evaluatie van het BOS*. Brussel: Vliir.
- Whitehead, A. (2002). *Failing women, sustaining poverty: gender in Poverty Reduction Strategy Papers*. Report for the UK Gender and Development Group
- World Bank (2001). *Engendering development: through equality in rights, resources and voice*. New York: Oxford University Press.
- Zuckerman, E. and A. Garrett (2003). *Do Poverty Reduction Strategy Papers address gender? A Gender Audit of 2002 PRSPs*. Washington, D.C: Gender Action.

dank!

nathalie.holvoet@ua.ac.be

zie verder

<http://www.ua.ac.be/dev/en>

<http://www.ua.ac.be/dev/bos>